

POSIEDZENIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO SBP

Warszawa, 5 kwietnia 2019 r.

W dniu 5 kwietnia 2019 r. odbyło się w gmachu Biblioteki Narodowej w Warszawie posiedzenie Zarządu Głównego SBP, które prowadziła Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, przewodnicząca SBP. W obradach udział wzięli członkowie ZG: Barbara Budyńska, Bożena Chlebicka-Abramowicz, Małgorzata Furgał, Zbigniew Gruszka, Andrzej Jagodziński, Żaneta Kubic, Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, Rozalia Podgórska, Joanna Potęga, Marzena Przybysz oraz zaproszeni: Małgorzata Dargiel-Kowalska, Anna Grzechnowska, Marta Lach, Mariusz Próchnicki.

Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska omówiła najważniejsze działania podjęte w okresie grudzień 2018 – marzec 2019 r., do których zaliczyła: rozliczenie 10 grantów uzyskanych w 2018 r.; prace nad aktualizacją wniosków dot. projektów realizowanych w 2019 r.; zorganizowanie warsztatów dot. standardów katalogowania, profesjonalnej obsługi różnych grup czytelników, wykorzystania chmury Google; rozstrzygnięcie konkursów na plakat Tygodnia Bibliotek 2019 oraz konkursu Mistrz Promocji Czytelnictwa 2018; zakończenie I etapu konkursu Bibliotekarz Roku 2018; wystąpienie do MKiDN o dofinansowanie pracy zbiorowej pod red. Wiesława Babika *Zarządzanie informacją*. Poinformowała także, że Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP znalazło się w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. SBP ponadto zgłosiło prof. Jadwigę Woźniak-Kasperek do zespołu doradczego do spraw wykazów czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych dla dyscypliny naukowej nauki o komunikacji społecznej i mediach, powołanego przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego (kandydatura została zaakceptowana).

W dalszej części spotkania zatwierdzono sprawozdania z działalności: ZG; sekcji, komisji i zespołów problemowych; struktur terenowych SBP; Skarbnika ZG SBP oraz bilans finansowy. Przyjęto nowy regulamin przyznawania ulg i bonusów członkom SBP (przewidujący zwiększenie do 20% ulgi za udział w konferencji i warsztatach oraz do 25% przy zakupie publikacji zwartych i prenumeracie czasopism).

Bożena Chlebicka-Abramowicz przedstawiła uwagi zgłoszone przez okręg SBP do projektu „Wytucznych w sprawie składek członkowskich SBP”. Projekt wywołał wiele emocji i stał się przedmiotem ożywionej dyskusji. Najwięcej uwag i komentarzy wzbudziły zapisy dotyczące wysokości składki, ulgi dla emerytów i rencistów, struktury podziału składek oraz terminów ich przekazywania.

W rezultacie zebrani uznali, że potrzeba więcej czasu na dyskusje w tej sprawie w strukturach terenowych. Przewodnicząca SBP poinformowała, że sprawa składek będzie szerzej omawiana na następnym posiedzeniu ZG, z udziałem przedstawicieli okręgów.

Sekretarz generalny SBP, Barbara Budyńska, przedstawiła projekt Planu pracy ZG SBP na 2019 r., który został jednogłośnie zatwierdzony. Główny nacisk położony będzie na:

- umacnianie wizerunku SBP w przestrzeni publicznej,
- promocję czytelnictwa i bibliotek,
- kontynuację prac w zakresie badania efektywności bibliotek (projekt AFB),
- doskonalenie zawodowe bibliotekarzy,
- rozwój partnerstwa na rzecz wzmocnienia potencjału bibliotek i ich roli w środowiskach lokalnych,
- wzmocnienie kondycji finansowej SBP.

Przewidywane są m.in.: konferencja poświęcona czytelnictwu młodzieży, Forum Młodych Bibliotekarzy (w Poznaniu), liczne warsztaty.

Plan wydawniczy omówiła dyr. Marta Lach. Zakłada on wydanie 20 książek oraz kilku innych publikacji (m.in. „Biuletyn Informacyjny”, Oferta Wydawnicza, materiały promocyjne). Część pozycji będzie wydana pod warunkiem uzyskania dotacji.

W sprawach różnych przewodnicząca SBP omówiła pomysł organizacji konkursu „Bibliotekarz 30-lecia”, zastanawiano się także nad rozwiązaniem kwestii partycypacji struktur terenowych w zakupach medali, odznaczeń, legitymacji członkowskich i hologramów.

POSIEDZENIE RADY PROGRAMOWEJ

W dniu 10 kwietnia 2019 r. odbyło się coroczne posiedzenie Rady Programowej Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP, w którym wzięli udział: Mariola Antczak, Andrzej Buck, Anna Grzecznowska, Janina Jagielska, Ewa Kobińska-Maciuszko, Dariusz Kuźmina, Marta Lach, Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska, Michał Rogoż, Elżbieta Stefańczyk, Elżbieta Barbara Zybert. Obradom przewodniczył prof. dr hab. Dariusz Kuźmina.

Otwierając spotkanie prof. D. Kuźmina pozytywnie ocenił dorobek wydawniczy w 2018 r. Pogratulował SBP, że Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne znalazło się na liście wydawnictw MNiSW oraz, że oba czasopisma naukowe („Przegląd Biblioteczny” i „ZIN”) uzyskały dofinansowanie w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych”. Wsparcie to ma być przeznaczone na podniesienie poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich, umożliwiające zwiększenie ich międzynarodowego obiegu naukowego. Zwrócił uwagę na zmianę polityki w zakresie oceny parametrycznej uczelni i pracowników, w tym przede wszystkim większy nacisk na publikowanie w czasopismach międzynarodowych, wysoko punktowanych. Podkreślił znaczenie sztandarowej serii wydawniczej SBP „Nauka – Dydaktyka – Praktyka” i uznał, że jest to doskonałe miejsce do publikacji prac młodych pracowników naukowych. Poinformował o zmniejszeniu budżetu na badania naukowe na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW, co może mieć wpływ na dalsze, wspólne z SBP wydawanie serii i czasopism.

Przewodnicząca SBP J. Pasztaleniec-Jarzyńska przedstawiła starania podjęte przez Stowarzyszenie, aby dostosować się do zmian w zasadach ewaluacji działalności naukowej (m.in. umiędzynarodowienie komitetów redakcyjnych czasopism, publikowanie artykułów w jęz. angielskim, upowszechnienie zasad etyki wydawniczej), a równocześnie utrzymać poziom publikacji służących kształceniu i doskonaleniu zawodowemu bibliotekarzy. W uzupełnieniu dyr. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Zielonej Górze, A. Buck, zwrócił uwagę, że zaczyna brakować w bibliotekach osób posiadających solidną wiedzę na temat bibliotekarstwa, zdobytą na studiach kierunkowych.

Marta Lach – dyrektor Wydawnictwa, podsumowując działalność w 2018 r. zwróciła uwagę na inne dodatkowe prace zmierzające do zwiększenia prestiżu Wydawnictwa i przygotowania do oceny MNiSW, w tym zmiany w opisach serii i czasopism naukowych czy uzupełnienie opisów bibliograficznych i numerów ISBN w bazie Biblioteki Narodowej. Wydawnictwo w 2018 r. wydało 15 książek. Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszyły się następujące tytuły: *Typografia dla humanistów. O złożonych problemach projektowania edycji naukowych*, autorstwa Ewy Repucho i Tomasza Bierkowskiego, *Multibibliotekarstwo*, praca zbior. pod red. Mai Wojciechowskiej, *Nietypowi użytkownicy bibliotek*, autorstwa Bożeny Karzewskiej.

Podkreśliła bardzo dobrą współpracę z większością instytutów i wydziałów uniwersyteckich, pozyskanie tą drogą wielu ciekawych tytułów oraz środków na ich wydanie. Dla większości młodych naukowców – jest to szansa na wprowadzenie do obiegu czytelniczego swojego dorobku. Dokonała również analizy możliwości wydawniczych SBP w najbliższym czasie oraz przedstawiła pomysł wydawania nowej serii wydawniczej o charakterze historycznym. Zwróciła także uwagę na problemy, przede wszystkim na utrzymujący się nadal spadek nakładów czasopism branżowych „Poradnika Bibliotekarza” i „Bibliotekarza” oraz trudności w pozyskiwaniu środków finansowych na wydanie książek popularnych czy poradnikowych.

W dyskusji zebrani odnieśli się do zmian w zasadach oceny działalności naukowej i ich wpływu na Wydawnictwo SBP. Prof. M. Antczak zaproponowała rozważenie możliwości rozpoczęcia wydawania nowego czasopisma pt.: „Architekt informacji”, które odzwierciedlałoby wprowadzone zmiany w kierunkach kształcenia kadr bibliotek. Pomysł poparł prof. M. Rogoż i inni.

W końcowej części spotkania dyr. A. Grzecznowska omówiła szczegóły realizacji grantów uzyskanych z MNiSW oraz działania marketingowe.

W podsumowaniu spotkania prof. Dariusz Kuźmina podziękował zebranych za bogatą merytorycznie dyskusję dotyczącą przyszłej współpracy ośrodków akademickich i bibliotek z Wydawnictwem Naukowym i Edukacyjnym SBP.

KONKURSY I NAGRODY

- Nagroda Naukowa SBP im. Adama Łysakowskiego za 2018 r.¹
- Mistrz Promocji Czytelnictwa 2018

¹ Szczegółowe informacje o Nagrodzie zamieszczono na s. 275.

Jury konkursu, pod przewodnictwem J. Pasztaleniec-Jarzyńskiej, przyznało nagrody za dokonania w roku 2018 następującym bibliotekom:

I nagroda – Miejska Biblioteka Publiczna w Sopocie im. Józefa Wybickiego (województwo pomorskie),

II nagroda – Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Cypriana Kamila Norwida w Goleniowie (województwo zachodniopomorskie),

III nagroda – Miejska Biblioteka Publiczna w Jastrzębiu-Zdroju (województwo śląskie).

Jury przyznało ponadto wyróżnienia, które otrzymali:

– Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach (województwo śląskie),

– Biblioteka Publiczna im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie (województwo śląskie),

– Biblioteka Miejska im. gen. Mariusza Zaruskiego w Ustce (województwo pomorskie),

– Gminna Biblioteka Publiczna w Tuczej (województwo lubelskie),

– Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Pawła II w Opolu (województwo opolskie),

– Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrze (województwo śląskie),

– Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Adama Mickiewicza w Połańcu (województwo świętokrzyskie),

– Biblioteka Szkolna Szkoły Podstawowej im. Rodziny Sażyńskich w Starej Niedziałce (województwo mazowieckie).

- Bibliotekarz Roku 2018

I miejsce: Paweł Dobrzelecki (okręg śląski)

II miejsce: Joanna Szymczak-Ryczel (okręg łódzki)

III miejsce: Bogumiła Tobota (okręg mazowiecki)

Zwycięzca w internetowym plebiscycie popularności: Leszek Szafranski (okręg małopolski)

- Wyróżnienie Rektora Uniwersytetu Warszawskiego w Konkursie ACADEMIA 2019

Wydawnictwo Naukowe i Edukacyjne SBP otrzymało Wyróżnienie dla publikacji akademickiej w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych za książkę pt.: *Typografia dla humanistów. O złożonych problemach projektowania edycji naukowych*, autorstwa Ewy Repucho i Tomasza Bierkowskiego.

Uroczyste wręczenie nagród w wyżej wymienionych konkursach odbyło się 24 maja na Targach Książki Akademickiej i Naukowej ACADEMIA, odbywających się w ramach Warszawskich Targów Książki.

KONFERENCJE I WARSZTATY

- *Bibliotekarzu zaprzyjaźnij się z osobą z autyzmem*, 2 kwietnia, Andrychów

Warsztaty zorganizowane przez SBP przy współpracy Stowarzyszenia „Otwórzmy Drzwi na Świat” miały na celu pokazanie nauczycielom i bibliote-

karzom z Andrychowa i okolic działań umożliwiających aktywizację społeczną osób z autyzmem. Warsztaty prowadziła Aleksandra Sztajerwald – uznana propagatorka wiedzy na temat autyzmu i podnoszenia jakości życia osób nim dotkniętych.

- *Katalogowanie z wykorzystaniem formatu MARC 21, 9-10 kwietnia, 10-11 czerwca, Warszawa*

Szkolenie, adresowane do osób planujących rozpoczęcie katalogowania w Formacie MARC 21 lub od niedawna w nim pracujących, obejmowało podstawowe informacje dot. struktury rekordu opisu bibliograficznego i rekordu kartoteki haseł wzorcowych. Uczestnicy mieli możliwość samodzielnego sporządzenia kilku opisów bibliograficznych z wykorzystaniem materiałów przygotowanych na platformie udostępnionej przez pracowników Centrum NUKAT.

- *Tworzenie i edycja dokumentów w formacie PDF w repozytoriach i bibliotekach cyfrowych, 12 kwietnia, Warszawa*

Warsztaty skierowane były przede wszystkim do bibliotekarzy, archiwistów, pracowników informacji, którzy zajmują się tworzeniem bibliotek cyfrowych i repozytoriów. Uczestnicy poznali wybrane narzędzia do tworzenia i przetwarzania plików w formacie PDF oraz nowoczesne metody obróbki graficznej plików. Szkolenie prowadził dr Leszek Szafranski – kierownik Oddziału Zbiorów Cyfrowych Biblioteki Jagiellońskiej i Sekcji Repozytorium UJ, wykładowca UJ.

- *Praktyczne rozwiązania RODO – doświadczenia pierwszego roku funkcjonowania nowych regulacji, 15 kwietnia, Warszawa*

Podczas szkolenia omówiono najnowsze wytyczne Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych i ich odniesienie do bibliotek; dobre praktyki w zakresie dokumentacji ochrony danych osobowych w bibliotekach oraz najczęściej popełniane błędy w tym zakresie. Szkolenie prowadził dr Łukasz Wojciechowski – wykładowca akademicki i przedsiębiorca, specjalizujący się w bezpieczeństwie informacji, ochronie danych osobowych i kontroli zarządczej.

- *Kontrola zarządcza i zarządzanie ryzykiem w bibliotece, 16 kwietnia, Warszawa*

Szkolenie było skierowane do kierowników jednostek, jak również pracowników zajmujących się kontrolą zarządczą w bibliotekach. Uczestnicy dowiedzieli się, na czym w praktyce polega kontrola zarządcza, jakie czynności należy podejmować w związku z kontrolą zarządczą oraz jakie dokumenty i procedury wdrożyć w bibliotece. Szkolenie prowadził dr Łukasz Wojciechowski.

- *Ankieta – narzędzie badawcze w chmurze (kurs e-learningowy), 6-27 maja Warszawa*

Uczestnicy kursu poznali zasady prawidłowego konstruowania kwestionariuszy ankiet oraz tworzenia ankiet online za pomocą narzędzi działających „w chmurze” – formularzy Google, Eval&Go oraz Survio. Kurs obejmował ponadto naukę praktycznego wykorzystania nabytych umiejętności w działaniach marketingowych i badawczych.

Kurs wg autorskiego programu prowadziła Bożena Boryczka – bibliotekarz, trener, nauczyciel konsultant Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie.

Kurs został zrealizowany w ramach projektu SBP *Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w działaniach marketingowych biblioteki*. Kolejne kursy (bezpłatne) dotyczyć będą: „Promocja obrazem, dźwiękiem, filmem” (1-22 lipca

2019 r.) oraz „Tworzenie materiałów promocyjnych do druku i internetu (2-23 września 2019 r.).

Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

- VIII Konferencja Fonotek pt.: „Fonografia polska od Niepodległej do dziś”, 13-14 maja 2019 r., Gołuchów k. Kalisza

Konferencja zorganizowana przez Sekcję Fonotek ZG SBP w ramach XVI Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek. Program spotkania obejmował 18 wystąpień referentów z różnych ośrodków kraju. Znaleźli się wśród nich bibliotekarze, archiwiści, reżyserzy dźwięku, historycy kultury zajmujący się w różny sposób nagraniami: ich gromadzeniem, zabezpieczaniem, badaniem, upowszechnianiem. Głównym tematem konferencji były nagrania okresu dwudziestolecia międzywojennego i czasów nam współczesnych. Spotkanie było również okazją do promocji publikacji pt. „Archiwa dźwiękowe w Polsce – kolekcje, popularyzacja, rekonstrukcja”.

Program Tydzień Bibliotek oraz wydanie publikacji „Archiwa dźwiękowe w Polsce – kolekcje, popularyzacja, rekonstrukcja” zostały dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Dwudniowe spotkanie uświetnił koncert zespołu kameralnego, dofinansowany przez Z.A.W. STOART.

- Biblioteczne możliwości wykorzystania nowych technologii do pracy z dziećmi, 20 maja, Warszawa

Podczas warsztatów zaprezentowano zastosowania nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych w bibliotekach, zwłaszcza w kontekście pracy z młodym użytkownikiem należącym do tzw. pokolenia Z (pokolenia internetowego), czyli osób urodzonych po 2000 r. Warsztaty prowadził dr Grzegorz Gmiterek, adiunkt na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego.

- Tworzenie i zarządzanie zasobami cyfrowymi w repozytoriach i bibliotekach cyfrowych, 29-30 maja, Warszawa

Celem warsztatów było podniesienie kompetencji związanych z projektowaniem kolekcji zasobów cyfrowych wśród bibliotekarzy, archiwistów, pracowników informacji zajmujących się tworzeniem bibliotek cyfrowych i repozytoriów. Warsztaty składały się z dwóch modułów: teoretycznego i praktycznego. Szkolenie prowadził dr Leszek Szafrąński z UJ.

- Prezentacje, infografiki, ankiety, mapy myśli, strony internetowe, blogi – tworzenie i udostępnianie w sieci, 10 czerwca, Warszawa

Podczas warsztatów zaprezentowano praktyczne możliwości wykorzystania narzędzi sieci drugiej generacji w ofercie informacyjnych i edukacyjnych usług bibliotek. Uczestnicy poznali zastosowania darmowych interaktywnych narzędzi do pracy z czytelnikami, tworzenia cyfrowych zasobów, a także do promocji działalności bibliotek. Warsztaty prowadził dr Grzegorz Gmiterek z UW.

- Młody dorosły w bibliotece – wyzwania, szanse, inspiracje, 11-12 czerwca, Warszawa

Organizatorami konferencji było Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. KEN w Warszawie. W konferencji wzięło udział ok. 80 osób z całej Polski, pracujących z dziećmi i młodzieżą. Konferencja nawiązywała do ubiegłorocznego sympozjum „Obecność książki w życiu młodego pokolenia”, które pozwoliło na analizę wyzwań, przed jakimi stoi dziś biblioteka i książka dziecięca. Celem tegorocznej konferencji była analiza problemów związanych z literaturą dla nastoletnich odbiorców, których w literaturze światowej i w praktyce wydawniczej określa się mianem młodych dorosłych (*Young Adults*). Ta grupa odbiorców, w wieku 13-23 lata, wymaga szczególnej uwagi bibliotekarzy, wydawców, pisarzy, ponieważ w tym okresie ukształtowane wcześniej postawy czytelnicze ulegają przewartościowaniu, a czytanie książek często kojarzy się z nudą i powielaniem wzorów narzuconych przez szkołę i wychowanie, a jednocześnie nie przynosi tak wymiernych i dostrzegalnych rezultatów, jak inne formy aktywności.

Druga część sesji dotyczyła analizy współczesnej literatury. Zastanawiano się, jak książka prowokuje nastoletnich odbiorców do stawiania najbardziej podstawowych pytań egzystencjalnych, jak przedstawia im historię i współczesność, jak gra z konwencjami i tradycją, co młodego człowieka może w lekturach zafascynować, co skłonić do refleksji, co po prostu związać z książką na całe życie?

Ostatnią część spotkania wypełniły warsztaty, podczas których uczestnicy poznali różne techniki integrujące czytelników wokół działań związanych z książkami oraz proste metody organizowania dyskusji tematycznych z młodym czytelnikiem, zarówno w małych grupach zadaniowych, jak i na forum ogólnym. Warsztaty prowadziły trenerki z Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Animatorów KLANZA działające w sekcji KSIĄŻKA – TERAPIA – ZABAWA.

GRANTY

- Czasopisma SBP „Przegląd Biblioteczny” i „Zagadnienia Informacji Naukowej” uzyskały dofinansowanie na lata 2019-2020 z programu MNiSW „Wsparcie dla czasopism naukowych”, którego celem jest wsparcie wydawców polskich czasopism naukowych nieujętych w międzynarodowych bazach czasopism naukowych o największym zasięgu, publikujących ar-

tykuły o wysokim poziomie naukowym. Projekt uwzględnia m.in. zakup identyfikatorów DOI, systemu zarządzania pracami redakcji oraz upowszechnianie artykułów naukowych zamieszczanych w czasopiśmie, w trybie otwartego dostępu w Internecie, w sposób bezpłatny i bez technicznych ograniczeń.

- SBP otrzymało dofinansowanie na realizację zadania pt. Wydawanie czasopisma „Zagadnienia Informacji Naukowej” – zwiększenie zasięgu czasopisma w obiegu krajowym i międzynarodowym. Celem zadania jest podniesienie poziomu naukowego czasopisma oraz jego umiędzynarodowienia i zwiększenie widoczności wyników badań prowadzonych w zakresie nauki o informacji (informatologii).

Wydawanie czasopisma „Zagadnienia Informacji Naukowej” – zwiększenie zasięgu czasopisma w obiegu krajowym i międzynarodowym – zadanie finansowane w ramach umowy 921/P-DUN/2019 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę

- Kontynuowany będzie projekt *Źródła do badań fonografii polskiej od 1878 roku do czasów współczesnych*, realizowany przy wsparciu finansowym Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach DUN. Rezultatem projektu będzie pierwsza w kraju i na świecie rejestracja publikacji i niepublikowanych prac naukowych, dotycząca nagrań polskich i polonijnych kompozytorów, autorów oraz wykonawców, a także polskich i działających na historycznym obszarze Polski firm fonograficznych oraz tekstów poświęconych fonografii, przygotowanych przez polskich autorów. Praca obejmuje cały okres istnienia fonografii, od roku opatentowania przez Thomasa Edisona fonografu, pierwszego na świecie urządzenia do nagrywania i odtwarzania dźwięku, po współczesne dokonania w zakresie nagrań dźwiękowych i filmowych rejestracji muzycznych. W rejestrze znajdzie się 14 tys. pozycji, dotyczących badanej tematyki, co stanowi ponad 50% materiału źródłowego odnoszącego się do polskiej fonografii. Elektroniczna forma wyników badań, udostępniona na portalu SBP, pozwoli na nieograniczony dostęp i korzystanie z nich przez wielu odbiorców w środowisku krajowym i międzynarodowym.

Źródła do badań fonografii polskiej od 1878 roku do czasów współczesnych – kontynuacja projektu i zwiększenie zasięgu upowszechniania informacji o polskiej fonografii – zadanie finansowane w ramach umowy 839/P-DUN/2019 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

- Józef Grycz (1890-1954) – organizator polskiego bibliotekarstwa

Celem zadania jest publikacja w 2020 r. biografii Józefa Grycza, najwybitniejszego organizatora bibliotekarstwa polskiego w początkach XX w., jego wkładu w tworzenie dziedzictwa kulturowego, a w szczególności w budowę sieci bibliotek publicznych. W publikacji wykorzystane będą dokumenty stanowiące spuściźnię Józefa Grycza i jego żony Alodii Kaweckiej-Gryczowej oraz cenne archiwalia znajdujące się w Bibliotece Jagiellońskiej, Bibliotece Kórnickiej, Bibliotece Archiwum Akt Nowych, Bibliotece Narodowej. Źródła te nie były do tej pory wystarczająco wykorzystane i opisane, a mają kluczowe znaczenie dla historii polskiego bibliotekarstwa. Autorem opracowania jest prof. Andrzej Mężyński.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

NOWOŚCI WYDAWNICZE

- *Zarządzanie biblioteką (red. Maja Wojciechowska)*

Książka, którą oddajemy do rąk Czytelników, to opracowanie mające na celu, w miarę kompleksowy sposób, zilustrować zagadnienia dotyczące zarządzania instytucjami bibliotecznymi różnych typów. Przemiany środowiska zewnętrznego ostatnich lat, w tym zmiany społeczne, technologiczne oraz ramy organizacyjno-prawne, w których działają biblioteki i bibliotekarze, wymuszają liczne przekształcenia w sposobie organizowania pracy tych placówek oraz zmiany w samym zawodzie bibliotekarza. Rodzi to potrzebę podsumowania tych zagadnień, a nade wszystko przedstawienia ich w syntetycznej, uporządkowanej formie. (...) Z uwagi na wieloaspektowość problemów mieszczących się w pojętym terminie „zarządzania biblioteką”, do współpracy zaproszono specjalistów z różnych zakresów przedmiotowych, które budzą dziś szczególne zainteresowanie: zarządzania kadrami, marketingu, kultury organizacyjnej, etyki i wielu innych. (ze *Wstępu*)

- *O czym mówią rzeczy? Świat przedmiotów w literaturze dziecięcej i młodzieżowej (red. Anna Mik, Marta Niewieczerał, Ewelina Rąbkowska, Grzegorz Leszczyński)*

Autorzy artykułów zamieszczonych w tym tomie poddali rzetelnej i solidnej analizie i interpretacji filologicznej wiele literackich przykładów, dokonując nie tylko ich wnikliwego oglądu historycznoliterackiego, ale także osadzając je w szerszych kontekstach popkulturowych, wykorzystując umiejętnie współczesne metodologie badań humanistycznych. Należy dodać, iż rozważania auterek i autorów artykułów – co niezwykle cenne – zakorzenione są mocno w kontekstach międzynarodowych. Publikacja jest oryginalna i świeża w swym naukowym pomysle oraz nowatorska ze względu na sposoby jego ujęć. W swych rozważaniach badacze umiejętnie łączą szczegółowe filologiczne analizy utworów literackich z szerszą perspektywą historycznoliteracką, teoretycznoliteracką, kontekstami

społeczno–kulturowymi, filozofią, aksjologią i etyką, ukazując wieloaspektowy i wielopoziomowy, ale jednocześnie pełny, spójny i syntetyczny „obraz rzeczy”, które uobecniają się w różnych tekstach kultury, lecz – ze względu na różnorodność funkcji, ról i przestrzeni w jakich się znajdują – „mówią” do czytelnika w różny sposób. (z recenzji prof. Doroty Michułki)

- *Zostawili swój ślad. Bibliotekarze zmarli w latach 2011-2018 (red. Ewa Barteczko, Elżbieta Dudzińska)*

Kolejny, 16 tom serii SBP „Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych”, obejmuje 19 biogramów bibliotekarzy z całego kraju, którzy już odeszli, ale pozostają w naszej pamięci ze względu na trwały wkład w rozwój bibliotekarstwa i informacji naukowej. Starali się oni w trudnych warunkach, w miarę możliwości, zdobyć odpowiednie kwalifikacje, aby modernizować swoje miejsca pracy, a w przypadku dyrektorów i wicedyrektorów, całe biblioteki. Korzystając z zasadniczych zmian społeczno-politycznych, przeprowadzali biblioteki przez skomplikowany okres transformacji ustrojowej.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

- *Zarządzanie zasobami dokumentów elektronicznych w instytucjonalnych repozytoriach akademickich (Leszek Szafranski)*

Tematyka książki jest bardzo aktualna – odnosi się bowiem do funkcjonowania repozytoriów cyfrowych, których istnienie i rozwój w Polsce jest jeszcze bardzo krótki. Podjęcie tematu zarządzania zasobami dokumentów elektronicznych w instytucjonalnych repozytoriach akademickich jest istotne z punktu widzenia rozwoju badań teorii informatologicznych i praktycznej działalności bibliotecznej, przynosząc wiedzę na temat modeli ich działania. Badania pozwoliły na wychwycenie teoretycznych modeli zarządzania informacją, a w szczególności na przeanalizowanie procesów informacji naukowej. Wyniki badań dostarczyły podstaw do praktycznego doskonalenia procesów informacyjnych realizowanych w polskich instytucjonalnych repozytoriach akademickich. Autor ponadto udowodnił, że nowe podejście do zarządzania dokumentami elektronicznymi zmienia politykę funkcjonowania bibliotek akademickich we współczesnym środowisku informacyjnym nauki i szkolnictwa wyższego. Biblioteki tworząc repozytoria, przyjęły na siebie wiele nowych zadań. Zmieniła się też dotychczasowa rola bibliotekarza w zarządzaniu zasobem biblioteki. (...) Autor wyciągnął też szereg bardzo interesujących wniosków z badań dotyczących roli bibliotekarzy oraz niedoskonałości zarządzania repozytoriami. (z recenzji prof. dr hab. Ewy Głowackiej)

- *Biblioteka aktywnie promująca książkę dziecięcą* (Marlena Gęborska)

Przedmiotem niniejszej publikacji są działania bibliotek aktywnie promujących książkę dziecięcą, z uwzględnieniem działań podejmowanych we współpracy z twórcami literatury dla dzieci i młodzieży oraz różnymi instytucjami. Zasadniczym celem rozprawy jest ukazanie oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży. Do celów szczegółowych należą: przedstawienie typologii i funkcji najpopularniejszych imprez bibliotecznych dla dzieci i młodzieży; ukazanie biblioteki jako jednego z elementów systemu promocji książki dziecięcej; wyznaczenie wspólnych obszarów promocji biblioteki oraz pisarzy dla dzieci i młodzieży.

Praca ma charakter syntetyczny, diagnostyczny oraz pragmatyczny. Powinna posłużyć zarówno badaczom, jak i bibliotekarzom jako przewodnik, który pozwoli na rozeznanie w możliwościach, określenie popełnianych błędów i wypróbowanie rozwiązań, które sprawdziły się już w innych bibliotekach, bądź mają szansę się sprawdzić, biorąc pod uwagę kierunki zachodzących w bibliotekarstwie zmian. Promocja książki i biblioteki powinna nie tylko polegać na ich prezentacji, ale też edukować, dążyć do zrozumienia i akceptacji, czyli tworzyć przestrzeń do działań (ze *Wstępu*).

- *Książka a stalinizm* (Agnieszka Chamera-Nowak)

Autorka wykonała dużą pracę, mającą na celu wprowadzenie do obiegu naukowego nowych ustaleń, dotyczących analizowanego przez nią Urzędu. Skala trudności, przed którymi stanęła była wyjątkowa, co wynikało z dwóch podstawowych przyczyn. Po pierwsze, podjęła się zadania pionierskiego: nikt wcześniej nie zajmował się szerzej tym tematem. Po drugie, analiza funkcjonowania tego Urzędu wymagała wybitnych kompetencji w trzech dziedzinach: wydawnictw, poligrafii i księgarstwa. Każda z nich posiada własną specyfikę, wypracowała własny, hermetyczny żargon, zestaw pojęć, których zrozumienie nie jest zadaniem łatwym. Dodatkowo taka analiza nie jest możliwa bez zapoznania ze skomplikowanym kontekstem politycznym polskiego stalinizmu oraz elementami nauki o organizacji i zarządzaniu (z recenzji prof. dr. hab. Dariusza Jarosza)

- *Kolekcje cyfrowe: wizualizacje konstruktów* (Małgorzata Janiak)

Książka stanowi lekturę interesującą, pouczającą i wnoszącą nowe ustalenia. Odznacza się znacznymi walorami naukowymi i zasługuje na szeroką rekomendację. Zasługuje w pełni na jej opublikowanie, zwłaszcza w czasach, gdy techniki wizualizacyjne stosowane są w coraz szerszym zakresie w różnych dyscyplinach naukowych i działaniach praktycznych, w czasach intensywnych dyskusji na temat znaczenia danetyzacji w życiu człowieka, jej wpływu na rozwój ludzkości, zarówno w wymiarze ekonomicznym, politycznym, a szczególnie aksjologicznym. Książka powinna spotkać się z dużym zainteresowaniem nie tylko informatologów, ale i osób stosujących techniki wizualizacyjne w swojej pracy zawodowej" (z recenzji prof. UP dr hab. Hanny Batorowskiej).

W przygotowaniu:

„*Tam, gdzie przeszła burza*”. *Losy polskiego dziedzictwa kulturowego w latach 1914-1920* (Hanna Łaskarzewska)

Książka prezentuje skutki konfliktów zbrojnych na ziemiach polskich w okre-

sie 1914-1920 (I wojna światowa, walki polsko-ukraińskie, wojna polsko-bolszewicka) dla dóbr kultury narodowej. Opisano działania instytucji i osób prywatnych mające na celu ratowanie polskich dóbr kultury na ziemiach Królestwa Polskiego, w Galicji oraz terenach włączonych do Rosji i na rozległych terenach państwa rosyjskiego. Celem publikacji jest ukazanie szerokiej panoramy prac i wysiłków rzeszy społeczników, tropiących polskie zabytki w najdalszych zakątkach Imperium Rosyjskiego, działań podejmowanych przez galicyjskich konserwatorów zabytków działających w ramach Polskiej Akademii Umiejętności, oficerów polskich służących w armiach państw zaborczych itd. Wydanie uzupełniają biogramy bohaterów opisywanych zdarzeń, kalendarium wydarzeń, wybrane sylwetki ludzi kultury (bibliotekarzy, archiwistów, muzealników) oraz bogaty zestaw cennych i rzadkich ilustracji.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

- *Wielcy nieobecni. Pierwsze generacje liderów Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (Hanna Łaskarzewska)*

Publikacja przygotowana została z okazji mijającego stulecia powstania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Jej celem jest przedstawienie 12 czołowych postaci, które tworzyły organizację u progu niepodległości Polski i kierowały nią przez ponad 50 lat. W pracy po raz pierwszy losy i działalność bohaterów ukazane zostały nie tylko w kontekście ich zasług dla bibliotekarstwa polskiego, lecz również na tle różnorodnych powiązań: rodzinnych, środowiskowych, społecznych, politycznych, naukowych oraz aktywności poszczególnych osób na rozmaitych obszarach szeroko pojętej kultury. Wykazane zostały łączące ich różnorodne więzi, niezależnie od daty urodzenia i kolei losów, a także zdarzające się kontrowersje w zasadniczych sprawach zawodowych, wyborach moralnych itp.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

- *Archiwa dźwiękowe w Polsce – kolekcje, popularyzacja, rekonstrukcja (red. Małgorzata Kozłowska)*

Publikacja prezentuje najcenniejsze zbiory nagrań muzycznych, tworzących zasób polskiego dziedzictwa fonograficznego. Opracowana została z myślą o upowszechnianiu informacji o polskich fonotekach w środowisku międzynarodowym, głównie podczas Międzynarodowego Kongresu Bibliotek Muzycznych IAML, który odbędzie się w lipcu 2019 r. w Krakowie. Oprócz omówienia sta-

nu polskich fonotek i ich odniesienia do wybranych światowych kolekcji, praca zawiera również analizę działalności informacyjnej współczesnych bibliotek muzycznych i kierunku rozwoju oferowanych usług oraz ich dostosowania do oczekiwań użytkowników.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyczny ślad”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca

Oprac.: Anna Grzecznowska, Małgorzata Dargiel-Kowalska

Tekst wpłynął do Redakcji 31 maja 2019 r.